

PACTE NACIONAL PER A L'EDUCACIÓ

DEBAT DEL CEM I DELS CEMD

TEMA 1. PROFESSORAT

Com a consideració genèrica, i abans d'entrar en la resposta de les preguntes, s'apunta que es troba a faltar el plantejament del debat entorn un futur Estatut de la Funció Pública Docent. En aquest sentit, es proposa que en el marc de la reforma de la Llei de la Funció Pública, s'elabori l'Estatut de la Funció Pública Docent.

- ◆ **En referència a la pregunta 1** (*Atesa la realitat a què el docent ha de fer front, quins són els elements que poden caracteritzar més bé el perfil del professional docent?*)

Els elements que millor poden caracteritzar el perfil del i de la docent són els que defineix el propi document (aptitud tutorial, formació personal, model pedagògic obert, atenció al context, respecte i exigència i cooperació), sense que siguin però excloents. En tot cas, és important destacar-los com horitzó envers el que cal tendir.

Cal incorporar una funció relacional en el perfil professional del professorat atès que ha de facilitar la relació entre la família i l'escola.

La idea – força que ha de guiar la professió docent és la tutorització de l'alumnat. L'eina tutorial és vital ja que el mestre és company de creixement de l'alumne/a.

Davant d'una realitat canviant, amb alumnes que arriben a Secundària amb nivells educatius força diferents, és important un canvi de mentalitat. S'ha d'assegurar l'atenció a l'alumnat al mateix temps que s'atén la part més instrumental de l'educació.

Aquesta és una idea que sembla que està més assumida a Primària que a Secundària. No obstant, tot i que a Secundària es pugui produir una certa dificultat pel treball cooperatiu entre els mestres, aquest canvi de mentalitat ja s'està produint (en els darrers anys la situació ha canviat força).

Tot i remarcar la importància de la tutorització, cal tenir en compte que hi ha elements que és difícil que es puguin resoldre des d'una tutoria. S'esmenta el cas de la progressiva disminució dels nivells educatius. Cal, doncs, mantenir una atenció constant per tal garantir l'assoliment dels continguts necessaris en cada etapa educativa.

Si s'abordés més profundament el debat sobre el model educatiu, sobre el Projecte Educatiu de Centre, es resoldria l'encaix de les tutories. Treballant el projecte d'escola, es provoca que la comunitat escolar participi més intensament (sobretot l'alumnat i les pròpies famílies).

Dins del perfil del professional docent descrit en el document, no es fa esment al cas del professorat d'educació de persones adultes. No s'acostuma a tenir en compte aquest sector i, en canvi, es creu que és important parlar-ne.

És bo que un document com aquest situï el perfil ideal de professional docent. El problema sorgeix quan ens plantejem com formar els i les professionals en actiu i els i les futures mestres per tal que s'adiguin a aquest perfil. Així mateix, s'ha de fer un replantejament de la formació inicial dels i de les docents tant en la vessant psicopedagògica com de l'especialitat curricular.

Amb tot, s'ha tenir en compte que els estudis universitaris europeus es troben en un procés de remodelació i, per tant, caldrà coordinar-s'hi.

- ◆ **En referència a la pregunta 2** (*S'ha d'anar cap a un nou model de professorat per a tot l'ensenyament no universitari, que superi els corporativismes i faci més efectiva i flexible la funció dels docents? Com es podria imaginar aquest model?*)

Aquest model hauria de garantir un període de pràctiques amb professionals competents, tot considerant els mateixos anys de formació per a totes les etapes. S'hauria de posar l'accent sobre què ensenyar i com.

S'apunta la necessitat que la formació inicial tingui un mateix nivell de llicenciatura (o títol equivalent en el nou marc universitari) per a tot professorat de l'ensenyament no universitari, tal i com proposa el document (amb l'interrogant de si això seria viable en

el cas del professorat dels cicles formatius). Si s'optés per aquest model la seva aplicació hauria de ser gradual.

◆ **En referència a la pregunta 3** (*Quines condicions haurien de reunir els centres que acollissin, en l'any de pràctiques, els candidats a accedir a la professió docent?*)

Per començar, s'apunta que a l'hora d'exposar l'accés a la funció pública docent i la incorporació a l'activitat docent per selecció del centre, es produeix una certa barreja de qüestions relatives a l'accés, la provisió de llocs de treball i l'interinatge. S'haurien de clarificar els termes per poder posicionar-se davant d'aquests temes correctament.

Es vol deixar constància de la importància que cal donar a les fases de pràctiques, tant la que té lloc durant el procés de formació inicial com la que es produeix en el procés d'accés a la funció docent. En aquest sentit, aquests períodes haurien de ser molt més decisius i se n'hauria de fer un seguiment acurat.

Per accedir a la funció docent, s'han de reunir una sèrie de capacitats i habilitats. Aquestes habilitats i capacitats han de detectar-se en la fase de formació inicial. Això no obstant, els sistemes de selecció les haurien d'avaluar adequadament per tal d'evitar la presència de professionals que no reuneixin aptituds.

Un dels problemes actuals és que a través de les substitucions (professorat interí) s'obra una via d'entrada a la funció pública sense que hi hagi filtres suficients. Per resoldre aquesta situació, cal posar en marxa un sistema eficaç d'avaluació del professorat interí que està realitzant substitucions, així com un sistema per a tot el professorat.

Una de les condicions que han de reunir els centres per acollir candidats a accedir a la professió docent és l'aplicació de models de qualitat. Haurien de ser models de bona gestió i amb resultats reconeguts de bones pràctiques docents. Caldria definir prèviament el perfil del tutor de pràctiques dins el centre.

- ◆ **En referència a la pregunta 4** (*Com hauria de ser la participació del centre en la provisió d'algunes places vacants sobre la base del seu Projecte Educatiu de Centre i com s'haurien d'articular les garanties d'una bona selecció dels candidats?*)

Es creu que els centres han de poder intervenir en el procés de selecció per tal que el professorat respongui al perfil que estableix el seu Projecte Educatiu de Centre i com un element afegit i complementari de qualitat en el suport del funcionament dels centres.

El document proposa la reserva d'un percentatge de places (es creu que no hauria de superar el 50% de la plantilla) que podran ser ocupades gràcies a la selecció de professorat dels centres. S'hauria de produir una incorporació gradual d'aquest professorat, que s'hauria de comprometre a un mínim període de permanència. No obstant, es creu que aquesta és una solució que no acaba de resoldre la situació. Es proposa que dins el concurs de trasllats es considerin els perfils professionals, per tal que s'adiguin a les necessitats dels centres.

També s'apunta que el document no és gaire ambiciós quan planteja que en el cas de l'escola privada cada centre farà la seva selecció, segons el sistema legalment establert. Si tenim en compte que un nombre elevat d'escoles privades estan sostingudes amb fons públics i que, per tant, presten un servei educatiu d'interès públic, els criteris haurien de ser els mateixos per a tots els centres. Caldria que els consells escolars dels centres concertats tinguessin més protagonisme.

No obstant, també s'apunta la possibilitat que la intervenció de diverses instàncies en la selecció del professorat pugui posar en perill la necessària equitat en l'avaluació de les persones. Per això, el més viable és que els professors que es presentin tinguin coneixement del PEC del centre, s'interessin expressament per treballar-hi i que això es pugui valorar.

Així mateix, es creu que dins la comissió de selecció a part del director/a, també hi haurien de participar altres membres del Claustre. Tot i que l'entrevista personal durant la selecció dels candidats s'aprecia com un element important i innovador, també es remarca la necessitat de valorar la resta de proves que s'aportin.

- ◆ **En referència a la pregunta 5** (*Si s'accepta el principi que la funció bàsica de qualsevol docent és el seguiment tutorial dels seus alumnes, l'escola hauria d'incorporar en el seu si professionals no docents, o bé s'hauria d'obrir per buscar la col·laboració professional de serveis externs a l'escola?*)

Es detecta que entre ponències es produeix una contradicció; en aquest primer capítol s'afirma que "l'escola no hauria d'incorporar en el seu si professionals no docents", mentre que més endavant s'aposta per "la incorporació d'altres perfils".

El seguiment tutorial és exclusivitat del i de la docent; els professionals externs que hi col·laborin s'han d'integrar d'acord a funcions prèviament definides i consensuades.

Sobre el personal no docent als centres educatius, s'haurien de definir perfils adequats per a tots els nivells (monitors de menjador, activitats extraescolars). És important incloure de forma permanent la figura del/a mediador/a (no només per a tasques de traducció) en els centres que tenen gran afluència de nouvinguts.

Ha de quedar clar que aquests professionals no haurien de fer tasques docents (en detriment de llocs de treball d'altres professionals en plantilla). Així mateix, cal perfilar també quines condicions laborals serien les adequades per tal de què no sigui personal mal retribuit.

S'apunta que, en el cas de l'educació especial, són necessaris altres professionals com, per exemple, personal sanitari, terapèutic o de serveis socials. En aquests moments, els mestres que s'incorporen en l'exercici de l'educació especial tenen por a l'hora de dur a terme intervencions sanitàries i terapèutiques, tot i que es reconeix que són necessàries i imprescindibles.

S'aposta per la incorporació d'altres professionals no docents a l'escola, amb uns perfils i condicions laborals adequades.

- ◆ **En referència a la pregunta 6** (*Quins haurien de ser els principals objectius i continguts de la formació permanent dels docents?*)

És important trobar mecanismes que assegurin que la formació permanent dels i de les docents acabi revertint en una millora del centre. En aquest sentit, s'ha de respectar primer el dret a la qualitat de l'educació per sobre la voluntat personal de formar-se en algun àmbit concret que no estigui vinculat amb les necessitats del propi centre.

- ◆ **En referència a la pregunta 7** (*Quins haurien de ser els incentius per a la promoció professional? A quins criteris haurien de respondre?*)

Dins la carrera docent, s'apunta la necessitat d'incentivar la promoció horitzontal, sense per això oblidar la promoció vertical. S'haurien de preveure incentius concrets, no només de caire econòmic, tals com reduccions horàries de docència directa pel professorat major de 55 anys, manteniment de les condicions generals de jubilació anticipada, etc. El sistema hauria de ser suficientment flexible per adaptar-se als passos horitzontals i verticals.

Així mateix, s'apunta que caldria treballar per a promoure la valoració i el reconeixement de la tasca docent del professorat, tant des del punt de vista de l'Administració (per la via econòmica i a través de la valoració dels resultats que s'obtenen fruit d'una bona professionalitat), com des de la societat (visibilització als mitjans de comunicació, premis de prestigi, etc.).

- ◆ **En referència a la pregunta 8** (*L'exercici de les funcions directives, requereix una major preparació prèvia i continuada? De quin tipus?*)

[Aquesta pregunta ha estat contestada en el Tema 2. Autonomia de centres]

- ◆ **En referència a la pregunta 9** (*Quins són els riscos laborals més importants per a la salut del docent? Com s'haurien de tractar?*)

Un dels riscos laborals més importants que s'apunta és el "trencament" de l'equilibri emocional dels i de les docents.

Així mateix, es vol deixar constància que no es tracten els riscos de l'alumnat i que caldria contemplar el mobiliari adequat per a ells/elles (cadires).

- ◆ **En referència a la pregunta 10** (*Quines tasques s'haurien de subratllar i potenciar per a una funció inspectora més adequada a les necessitats dels centres i del sistema educatiu?*)

Si es posa en pràctica l'avaluació interna i externa dels centres (en el seu procés d'autonomia real) la funció inspectora haurà de desenvolupar tasques més centrades en la funció d'avaluació, donant suport als centres i ajudant-los a resoldre situacions de dèficit que es detectin en l'avaluació.

En canvi, es creu que no hauria de ser tasca dels inspectors/es l'ajuda d'obertura i implicació dels centres amb l'entorn, tal i com es deixa entreveure en el document. Aquesta funció hauria de recaure en altres professionals.

PACTE NACIONAL PER A L'EDUCACIÓ

DEBAT DEL CEM I DELS CEMD

TEMA 2. AUTONOMIA DE CENTRES

- ◆ **En referència a la pregunta 1** (*És convenient que aquells centres que ho vulguin puguin exercir l'autonomia??*)

Es creu que és positiu que els centres puguin exercir l'autonomia. Una autonomia que ha de donar resposta a entorns socials i a característiques de l'alumnat diferents, ja que no es pot tractar a tothom per igual quan les situacions que viuen els centres no són les mateixes. Així doncs, les particularitats de cada centre han d'estar contemplades en el PEC i, a partir d'aquí, l'autonomia ha de permetre donar resposta a aquestes particularitats a través d'iniciatives noves.

Per poder tenir autonomia s'han de complir, entre d'altres, dues condicions necessàries: 1) disposar d'una direcció capacitada (formada específicament) amb un equip directiu eficaç i 2) aconseguir una alta responsabilitat i implicació de tota la comunitat educativa. S'ha de partir d'aquestes condicions mínimes.

La veritable autonomia de gestió resideix en què es puguin gestionar els recursos humans, econòmics i infraestructurals, a més d'altres aspectes organitzatius i curriculars, tot disposant de les eines qualitatives adequades. En aquest sentit, es troben a faltar mesures concretes que estableixin instruments específics per a poder fer efectiva l'autonomia i el seu control de qualitat. En aquest sentit, cal buscar fórmules que permetin consolidar els equips de professorat. Les plantilles poc estables dificulten una real autonomia.

S'han de respectar les característiques i els ritmes de cada centre en el procés d'assumir la seva autonomia.

- ◆ **En referència a la pregunta 2** (*És necessària i realista una reducció notable de la normativa paral·lelament a l'assumpció de responsabilitats per part dels centres, que permeti millorar la qualitat del servei?*)

La normativa ha de garantir l'establiment d'un marc general, que determini unes mateixes condicions bàsiques per a tots els centres a fi d'evitar un augment de les desigualtats entre ells. Tanmateix, no hauria de reglamentar fins a l'últim detall ja que és bo deixar un marge de maniobra suficient als centres perquè puguin adaptar les normes a la seva singularitat.

S'apunta que la introducció de sistemes telemàtics reduiria considerablement la tramitació de documents per escrit, tot reduint la burocràcia.

- ◆ **En referència a la pregunta 3** (*Quins riscos hi pot haver en el fet d'instaurar els graus d'autonomia? Quin tipus de mesures es poden suggerir?*)

S'apunta que existeix la possibilitat que sota el principi d'autonomia es pugui plantejar que els centres públics facin una oferta educativa diferent en funció dels recursos que disposen (professorat, AMPA implicada...). Pot comportar el risc que es produeixi un desequilibri del sistema. En aquest sentit, s'ha de vetllar perquè es respectin els drets dels/les alumnes a rebre una educació de qualitat, independentment del centre on estan escolaritzats.

També cal que l'autonomia tingui en compte els drets dels treballadors, així com també els drets dels/les alumnes.

La llei ja contempla un grau d'autonomia pels centres força elevat que no s'ha exercit. El diagnòstic que es fa de l'exercici d'aquesta autonomia és força negatiu atès que ni el professorat ni l'Administració han estat preparats per gestionar-la.

L'exercici de preveure els possibles riscos és necessari, però també cal tenir en compte que les situacions dels centres són plurals. Per tant, s'ha de poder exercir l'autonomia i rendir comptes a tots els nivells. Així, una de les possibles mesures per minimitzar els riscos de desigualtat que pot comportar l'autonomia és dur a terme un bon seguiment i

una avaluació adequada en tots els centres. En els entorns amb dificultat, cal establir algunes mesures de compensació.

No obstant, val a dir que el document no especifica quins haurien de ser els mecanismes correctors davant d'un inadequat exercici de l'autonomia. I, en canvi, és important disposar d'un sistema que permeti detectar els desajusts.

Tenint en compte el marc que proporcionen els Plans d'Entorn, es podria començar a parlar d'una autonomia basada en les "zones educatives" i no tant en els "centres", de manera que s'ajudaria a evitar la desigualtat entre centres d'una mateixa zona.

- ◆ **En referència a la pregunta 4** (*És desitjable una més gran diversitat de perfils professionals, més adequats a les necessitats actuals de l'alumnat i també a les del centre o la zona on s'ubica?*)

Sí, es creu que la presència de perfils professionals diferents ha de servir per atendre millor les singularitats que presenten els centres.

- ◆ **En referència a la pregunta 5** (*La formació continuada, hauria de ser sota demanda, adequada als projectes del centre i gestionada pel centre educatiu?*)

La formació no s'ha d'entendre a partir d'un catàleg estàndard i prefixat de cursos als quals poden accedir els i les docents, sinó que la formació ha d'estar vinculada a satisfer les necessitats que presenten els centres.

- ◆ **En referència a la pregunta 6** (*L'acord triennal del servei educatiu entre l'Administració educativa i el centre docent, ha de preveure les decisions sobre la provisió del professorat? Els centres, han de poder decidir sobre els perfils del personal no docent? I sobre els docents? En quina mesura?*) **i la pregunta 7** (*Com ha de participar el centre en la promoció i remoció del professorat?*)

Cobertes les necessitats de plantilla de personal que cada centre ha de tenir, és bo que cada centre pugui triar els professionals en funció del seu PEC. Atès que el personal no docent en els centres constitueix ja una realitat, s'hauria de reconèixer el paper d'aquests altres professionals.

L'actual sistema de provisió de professorat no s'adiu al marc d'autonomia que s'està plantejant. Ara, en el sistema de concurs de trasllats, el criteri que té un pes més determinant és l'antiguitat en la carrera docent. Caldria adaptar aquest sistema per tal que contemplés el perfil i la formació de les persones i que l'assignació dels llocs de treball anés en funció de les necessitats dels centres.

No obstant, s'han de preveure mecanismes que evitin possibles pràctiques de favor. Per evitar-les, des dels PEC dels centres s'han de definir bé els perfils de professionals que es necessiten i garantir un sistema d'accés del professorat transparent.

- ◆ **En referència a la pregunta 8** (*L'exercici de les funcions directives, requereix una preparació prèvia i continuada més gran?*)

Si es vol que l'autonomia sigui liderada de manera eficaç, l'exercici de les funcions directives requereix d'una formació continuada, permanentment actualitzada. Aquesta formació hauria de basar-se en l'adquisició de capacitats organitzatives, gestores, lideratge de grups. Així doncs, és important remarcar que han d'existir unes determinades habilitats, coneixements i competències per a l'exercici de les funcions directives.

- ◆ **En referència a la pregunta 9** (*Els centres docents, han de rebre recursos adequats a l'acord triennal del servei educatiu que s'han compromès a tirar endavant?*)

L'autonomia ha de servir per compensar desigualtats, ha de superar l'igualitarisme i potenciar l'equitat.

- ◆ **En referència a la pregunta 10** (*Seria convenient que la Inspecció educativa tingués unes funcions diferenciades segons el grau d'autonomia amb què cada centre docent s'ha compromès?*)

La Inspecció educativa ha de partir de l'avaluació (a partir de criteris objectius) del projecte que el centre s'ha compromès a tirar endavant. Per això, en el nou context d'autonomia dels centres que es planteja, la Inspecció hauria de desenvolupar una tasca clara de suport als centres atenent als processos avaluatius.

- ◆ **En referència a la pregunta 11** (*De quina manera s'hauria de posar en marxa l'autonomia de centres?*)

L'autonomia de centres s'ha de posar en marxa a partir de la implicació de tot el Claustre en un projecte comú. A partir d'aquest projecte, s'han de distribuir les responsabilitats i retribuir-les adequadament i donar més suport i incentius als professionals que hagin de dedicar-hi més temps. Així mateix, també es creu important fer participis del projecte a l'alumnat i a la resta de la comunitat escolar.

- ◆ **En referència a la pregunta 12** (*En què ha de consistir la rendició de comptes a la societat pel fet d'usar els recursos públics?*)

L'avaluació ha de ser entesa com a punt de partida, per a detectar quins són els elements que s'han de revisar. De manera interna, hauria de dur-se a terme de forma continuada, vinculant-hi el Claustre i donant comptes al Consell escolar de centre i a les famílies.

De manera externa, hauria de ser duta a terme per la Inspecció i/o professionals qualificats que aportarien dades objectives de la situació.

- ◆ **En referència a la pregunta 13** (*Quines raons expliquen que els centres no exerceixin totalment el grau d'autonomia de què disposen?*)

Durant el període d'aplicació de la LOGSE, pràcticament no s'ha fet ús de l'autonomia. Com a conseqüència, el valor del treball en equip no s'ha tingut en compte en la seva justa mesura.

Fins ara, l'autonomia no s'ha exercit totalment perquè no n'hi ha prou en donar-la, cal que es facilitin els recursos i els instruments que permetin aquest exercici i cal que l'Administració doni suport als centres que estan disposats a exercir-la. Aquesta no ha estat la pràctica fins el moment actual.

També s'apunta que l'autonomia pot provocar unes certes reticències davant del volum més elevat de feina que comporta.

PACTE NACIONAL PER A L'EDUCACIÓ

DEBAT DEL CEM I DELS CEMD

TEMA 3. IGUALTAT D'OPORTUNITATS I LLIBERTAT D'ENSENYAMENT EN EL SERVEI PÚBLIC EDUCATIU

Com a consideració general, s'han detectat una sèrie de mancances importants en el document que caldria remarcar:

- Es veu poc reflectida la perspectiva, en relació al tema d'aquest capítol, de l'escola pública. El text s'ha redactat quasi exclusivament des de la visió de l'escola concertada. Proposem que les administracions prioritzin una xarxa pública per a tots els nivells educatius.
- El document recull un conjunt de bones intencions, però existeixen buits pel que fa a la seva concreció, necessària per poder avançar en el debat.
- Es troben a faltar propostes noves que garanteixin l'assumpció de les obligacions per part dels centres privats a l'hora de prestar el servei públic educatiu. Cal revisar a fons els criteris de concertació dels centres privats o d'iniciativa social, per tal que tots els centres que reben fons públics compleixin tots els requisits legals, socials i propis d'un servei públic. Aquells centres que no els complissin no haurien de rebre cap mena de subvenció pública.
- Quan s'aborda la qüestió del personal docent dels centres concertats tan sols es parla de l'equiparació de les condicions laborals, però en canvi no es parla del sistema d'accés.
- Quan s'aborda el tema del finançament, no es parla d'amortització.

- El document hauria de recollir propostes concretes que possibilitessin el desenvolupament de les escoles inclusives¹, com a condició per a la igualtat d'oportunitats. Cal la creació d'una única xarxa escolar de forma que els centres d'educació especial es converteixin en centres de recursos i de suport per a les escoles ordinàries.

Dins el Consell Escolar Municipal de Barcelona, existeixen dues postures en relació a com actuar per a l'adequació del mapa escolar:

- Els que aposten per dur a terme una planificació educativa que porti a la integració de les dues xarxes (centres públics i concertats).
- Els que aposten per reforçar la xarxa pública de centres i tenir en compte, com a segona opció, la xarxa d'escoles concertades.

Tanmateix, en el cas de la ciutat de Barcelona, s'assenyala la necessitat de dur a terme una anàlisi exhaustiva sobre la proporció de centres públics i concertats. Hi ha zones on existeix un desequilibri accentuat. Per això es creu s'ha d'actuar decididament per equilibrar l'oferta del sector públic i del sector privat concertat, aplicant una correcta i racional utilització dels recursos públics. En aquest sentit, ens remeten al document sobre el Mapa Escolar aprovat pel CEM a l'abril del 2002.

Així, s'apunta que cal incrementar els recursos a l'escola pública per ser realment gratuïta i es fa la proposta que el 6% del PIB sigui destinat a educació.

Finalment, es proposa un canvi en la redacció del text:

- Alguns sectors creuen que en lloc d'utilitzar el concepte de "Servei públic educatiu" cal parlar de "Servei d'interès general" o "Servei d'interès públic". Altres sectors consideren que el concepte de "Servei públic educatiu" és correcte.

¹ Conceptualment entenem escoles inclusives en el sentit absolut del terme: inclusió al món del treball real, ordinari; inclusió a la societat, etc.

- ◆ **En referència a la pregunta 1** (*És la gratuïtat de l'educació bàsica una condició indispensable per garantir la igualtat d'oportunitats? En cas afirmatiu, com s'ha de garantir la gratuïtat de l'ensenyament bàsic en els centres de titularitat privada?*)

La gratuïtat és una condició indispensable per garantir la igualtat d'oportunitats. Ara bé, és important que es fixin mesures concretes per garantir que es fa un bon ús dels recursos públics. Entre altres mesures, es podrien apuntar les següents:

- Les funcions dels Consells Escolars dels centres concertats han de ser homologades a les dels centres docents públics.
- Representació municipal en tots els consells escolars dels centres sostinguts amb fons públics.
- Clarificació dels conceptes pels quals es concedeixen els recursos econòmics.
- Realització d'auditories per avaluar com es gestionen els recursos públics.
- Etc.

No obstant, per garantir la gratuïtat de l'ensenyament en tots els centres pertanyents a la xarxa de servei educatiu d'interès públic és imprescindible i així es demana que s'incrementi substantivament la inversió en educació. Caldria també especificar fins on arribaria la "gratuïtat" (menjador, llibres i material, sortides, activitats extraescolars...).

- ◆ **En referència a la pregunta 2** (*Quines obligacions hauria d'assumir l'Administració? Quines obligacions hauria d'assumir cada centre en la prestació del servei públic educatiu?*)

L'Administració ha d'exercir les funcions de planificació, control i avaluació de la xarxa educativa del servei d'interès públic. Cal que incentivi un servei educatiu públic competent, de qualitat, innovador i planificat en funció d'uns objectius i necessitats reals.

Per part de l'Administració, es proposa que es creï un sistema de matriculació que contempli la combinatòria de dues vies: 1) les famílies poden accedir directament als centres per preinscriure els seus fills i 2) a la vegada, existeix una Oficina d'escolarització amb capacitat de baremació.

A vegades, algunes escoles deriven casos "no convenients" a altres centres. Per evitar aquesta situació es veuria factible que, a mig termini, la pre-inscripció es faci en una oficina central del territori (districte) que baremaria i després traspassaria els resultats als centres.

Aquest sistema complementari (cap de les dues vies substitueix l'altra) es basa en un funcionament racional i objectiu, que ajuda a evitar suspicàcies entorn el procés de matriculació.

Així mateix, l'Administració hauria d'encarregar l'elaboració d'un estudi econòmic que estableixi el volum necessari de recursos per tirar endavant el funcionament del servei educatiu d'interès públic.

Per part dels centres, les obligacions que han de complir per poder-se integrar en una xarxa de servei educatiu d'interès públic han de ser, entre altres, les següents:

- Aposta clara per a la qualitat de l'ensenyament.
- Aposta clara per a la igualtat d'oportunitats entre tot l'alumnat.
- Coresponsabilitat i cooperació entre les institucions educatives que integren el sistema educatiu de Catalunya.
- Ser uns centres oberts al seu entorn més proper (per exemple, per a l'ús social de les instal·lacions escolars).
- Estar disposat a integrar-se en el sistema de xarxa que suposa una planificació única i comuna basada en les necessitats del territori.

◆ **En referència a la pregunta 3** (*Són assumibles, en el sistema públic educatiu, les consideracions sobre la llibertat d'ensenyament recollides en el document? N'hi falten? N'hi sobren?*)

Sí, són assumibles. No obstant, el document utilitza el concepte "caràcter propi" dels centres i sembla que aquest només es pugui aplicar als centres concertats. Atès que per naturalesa tot centre té caràcter propi, es proposa que se substitueixi aquest concepte pel de "Projecte educatiu de centre". Així, tots els centres han de tenir el seu PEC, que a la vegada ha de ser coherent amb el PEC del territori.

- ◆ **En referència a la pregunta 4** (*La igualtat d'oportunitats en l'accés dels nois i noies en el gaudi del dret a l'educació, amb les diverses implicacions que això comporta, està prou recollida en el servei públic educatiu?*)

Atès que l'ensenyament no és plenament gratuït, no tothom és lliure a l'hora de triar centre. Per tant, ha de quedar clar que la gratuïtat ha de ser una condició indispensable per a assegurar la igualtat d'oportunitats.

Des de l'educació especial, es reclama l'existència d'escoles públiques, per tal que les famílies puguin triar el centre que més s'adigui a les seves preferències. Aquesta és una les mesures per assegurar una igualtat d'oportunitats plena entre tot l'alumnat.

- ◆ **En referència a la pregunta 5** (*Cal afegir alguna condició més per aconseguir la igualtat d'oportunitats en el servei públic educatiu?*)

Es recorda que fins ara l'aplicació del concert educatiu ha tingut disfuncions importants: tots els centres privats són susceptibles de rebre'l, amb el compliment d'unes condicions mínimes. A partir d'ara s'haurien d'establir uns criteris reals, clars i avaluable. Entrar a formar part de la xarxa comuna exigeix uns compromisos que cal estar disposats a assumir i així s'ha d'explicitar.

Així, s'han de garantir que les formes d'accés als centres que formen part del servei públic educatiu responguin a criteris d'equitat. S'apunta que cal resoldre aquest tema ja que constitueix la base per a la cohesió social del nostre país.

Per aconseguir una entesa entre les dues xarxes, cal trobar un espai de trobada i de consens, a partir d'establir unes regles de joc que funcionin, tot definint el mínim comú denominador que els centres de la xarxa integrada han de complir.

En un altre ordre de coses, no es considera adequat que sota el paraigua del servei públic educatiu no es pugui reconèixer qui és el titular de cada centre. És bo que les famílies coneguin qui gestiona els centres i sota quin projecte educatiu ho fa.

També s'apunta la necessitat de propiciar itineraris escolars entre els centres públics de diferent nivell que assegurin una continuïtat en l'actuació pedagògica dels centres i

respectin els processos de maduració personal dels infants i adolescents. D'aquesta manera es podria produir el pas automàtic entre primària i secundària de l'alumnat pertanyent a dos centres adscrits. S'estarien prioritant els aspectes pedagògics respecte els administratius.

◆ **En referència a la pregunta 6** (*Quins haurien de ser els requisits perquè un centre pugui accedir a la prestació del servei públic educatiu mitjançant el concert educatiu?*)

El document sembla apostar per un "concert educatiu a la carta" que s'atorgarà en funció del projecte educatiu que presenti el centre sol·licitant. Sembla que no es tindria en compte l'entorn social en el qual el centre desplega el seu projecte. Si com a criteri es fixa només la valoració del PEC s'afavorirà potser a centres que treballen en entorns favorables per davant d'altres centres que de forma més prioritària podrien necessitar el concert educatiu.

En aquest sentit, caldria que el document deixés clar que l'objectiu principal del concert educatiu és la seva funció reequilibradora; per tant, es tracta que tots els centres sostinguts amb fons públics assoleixin uns mateixos objectius reequilibradors.

La discussió al voltant del concert educatiu sovint se centra quasi exclusivament a partir de la caracterització de la xarxa pública i la xarxa concertada, fent només referència a la titularitat dels centres. Aquesta discussió, plantejada d'aquesta manera, enterboleix el debat. S'ha de començar a discutir tenint en compte l'entorn on el centre educatiu s'ubica i la funció social que exerceix.

El compromís de les escoles concertades ha de plasmar-se en la voluntat d'oferir un vertader servei educatiu d'interès general sense ànim de lucre. És condició indispensable aquest compromís per poder formar part de la mateixa xarxa.

Una primera aproximació als requisits que els centres haurien de complir per formar part del servei públic educatiu seria:

- S'ha de garantir el caràcter no discriminatori dels centres.
- S'ha de garantir una gratuïtat efectiva de l'ensenyament.
- Aposta clara per la qualitat de l'ensenyament.

- Tots els centres han de disposar d'un Projecte Educatiu de Centre.
- S'han d'homologar unes mateixes funcions pel Consell Escolar dels centres.
- Cal acceptar les competències de les oficines d'escolarització i de les comissions d'escolarització.
- Ha d'existir uns mateixos criteris d'accés a la funció docent per a tot el professorat.
- S'ha d'equiparar realment l'horari lectiu i, en el cas d'infantil i primària, les activitats destinades a la sisena hora, que cal regular.
- Ha d'existir una obertura clara envers l'entorn i una cooperació institucional en el territori.

En el cas d'infantil i primària, cal clarificar a quin tipus d'activitats es destina la sisena hora, per tal d'assolir una homogeneïtat de criteris entre tots els centres que formaran part d'una mateixa xarxa. Si s'opta per dur a terme activitats complementàries, aquestes han d'estar fora del currículum. En aquest sentit, hi ha d'haver un compliment estricte d'aquesta norma per tal que això no suposi crear i mantenir desigualtats entre centres.

A l'hora de dur a terme la generalització de la sisena hora, s'ha de pensar en la situació laboral del professorat, tant el que treballa en la xarxa pública com el de la concertada.

El document no aborda com es durà a terme l'accés a la funció docent del professorat de les escoles concertades. En aquest sentit, es proposa que existeixin uns mateixos criteris d'accés per a tots els i les docents. Cal estudiar les fórmules que garanteixin el compliment dels drets dels treballadors i possibilitin l'accés a la funció docent.

També s'apunta que, a l'hora d'assignar els recursos econòmics, caldria tenir en compte les especificitats dels centres de manera que en determinats casos (amb alumnat nouvingut, ètnies minoritàries o alumnat amb necessitats especials) a més de les consideracions generals, es tinguin en compte aquestes consideracions específiques del centre.

- ◆ **En referència a la pregunta 7** (*Quins objectius haurien de tenir els contractes-programa a què fa referència el document? Quines característiques?*)

Els contractes-programa han d'assegurar el compliment de les condicions esmentades per a garantir la igualtat d'oportunitats, a partir de mecanismes clars de seguiment i avaluació.

Es reafirma que el procés d'integració de les dues xarxes ha de ser gradual, a partir d'una opció inicial de corresponsabilitat i compromisos per part dels centres concertats.

PACTE NACIONAL PER A L'EDUCACIÓ

DEBAT DEL CEM I DELS CEMD

TEMA 4. FAMÍLIA I EDUCACIÓ

Com a consideració general, es proposen dos canvis en la redacció del text:

- Hi ha una opinió que considera que caldria anomenar-lo "Famílies i educació", atès que així es recolliria la pluralitat de models familiars existents actualment a la societat. Altres creuen que en el terme "família" ja queden englobades totes les estructures i models familiars actualment existents.
- A la pàgina 44, allà on diu "Hores no lectives per a l'acció tutorial amb les famílies" hauria de dir "Hores fora de l'horari escolar"; aquestes hores han de ser considerades lectives, ja que requereixen d'una preparació per part del professorat.
- ◆ **En referència a la pregunta 1** (*El professorat ha de dedicar més temps a l'atenció individualitzada a les famílies? Per què sí? Per què no?*)

Sí. Es constata que les famílies han de dedicar més temps a l'atenció dels seus fills de forma individualitzada. La responsabilitat no ha de ser més d'uns que dels altres, sinó que s'han de fer convergir les dues parts en una tasca conjunta.

- ◆ **En referència a la pregunta 2** (*És convenient i viable l'establiment d'un contracte de coresponsabilitat entre la família i l'escola? Quins compromisos haurien d'adquirir els pares i les mares? I el professorat?*)

No és creu adequat parlar de "contracte". Seria més adient utilitzar els termes "pacte", "acord" o "compromís". En definitiva, es tracta d'un pacte de confiança entre les dues parts, per tal que tothom se senti còmode i participi d'una acció conjunta. L'establiment d'aquest acord família – escola és especialment important a Secundària, que és quan habitualment les famílies es desvinculen més dels centres.

Aquest instrument ha de servir, doncs, per incentivar la participació de les parts implicades, fent-les prendre consciència del compromís que tenen envers l'educació.

Cal tenir en compte, però, que les famílies i el professorat tenen papers diferents. Quan es parla de les famílies s'ha de tenir en compte que parlem de fills/filles i quan es parla de professorat parlem d'alumnes.

Es vol deixar constància que, en el cas de l'educació especial, la implicació de la família és bàsica. No obstant, com que sovint el mestre realitza també una funció terapèutica i, per tant, la relació amb la família és tan estreta, fora bo que les famílies poguessin disposar d'una interlocució més neutral, com la que podria proporcionar un psicòleg. Aquesta figura podria dur a terme una tasca important d'assessorament i de suport a les famílies.

Més enllà del compromís famílies – escoles, es troba a faltar una proposta que abordi aquesta relació des d'una dimensió col·lectiva. S'ha de pensar com donar espais perquè les famílies es puguin organitzar, es puguin relacionar entre elles i amb el centre. En definitiva, un espai on es pugui treballar la coresponsabilitat amb el centre. Les AMPES en el seu moment havien liderat la tasca de reflexionar conjuntament sobre l'educació, però ara es dediquen més aviat a ofertar una sèrie de serveis, per altra banda necessaris. Caldria, doncs, repensar espais que propiciessin un altre tipus de vinculació amb l'educació dels fills i amb el centre.

En aquesta direcció, cal potenciar la creació d'Escoles de Pares i Mares des dels Consells Escolars Municipals.

- ◆ **En referència a la pregunta 3** (*El consell escolar de centre, ha de ser un òrgan de control de la gestió o només de participació?*)

A nivell de la institució escolar i, en concret, del consell escolar de centre, la participació i la gestió han d'estar molt properes, perquè sinó és difícil incentivar una participació continuada. Per això, s'aposta per recuperar les funcions del consell escolar i així convertir-se en un òrgan que estableixi els criteris, el seguiment i la supervisió de la gestió, amb capacitat de decidir sobre els aspectes importants del centre. Així doncs, de la funció executiva (el dia a dia) se n'encarregaria la direcció del

centre, mentre que el consell escolar hauria de dur a terme un seguiment i una avaluació de la gestió per poder-la ratificar.

Els consells escolars de centre han de ser el nucli central de la participació en el sistema educatiu. Han d'esdevenir la peça clau del sistema de participació en l'àmbit educatiu i, per tant, tenir capacitat d'interlocució amb l'administració local i amb l'administració educativa.

Caldria regular els òrgans de participació corresponents als diferents nivells educatius. Així, es proposa que es desenvolupi la normativa per a les escoles bressol i que s'adeqüi a les especificitats pròpies de les escoles d'adults i els centres d'educació especial.

- ◆ **En referència a la pregunta 4** (*És oportuna la participació d'un representant del municipi en els centres privats concertats igual com ho fan els centres públics?*)

Sí, i a més a més s'ha de fer explícit la necessitat d'homologar les funcions, els criteris i els procediments de tots els consells escolars dels centres docents sostinguts amb fons públics.

- ◆ **En referència a la pregunta 5** (*És convenient canviar el calendari escolar? En cas afirmatiu, com es podria compensar l'ampliació del calendari de dies lectius? Utilitzant els dies de pont? Fent horari intensiu durant els mesos de juny i setembre? Amb una setmana no lectiva entre febrer i març?*) (Veure document annex "Els temps" i l'organització de l'horari i el calendari escolar)

Sí, es creu convenient canviar el calendari escolar, per tal que s'equilibrin més els trimestres.

No obstant, davant de qualsevol canvi d'horari i calendari escolar, s'ha de tenir en compte la protecció de la infància. En aquest sentit, és important atendre les necessitats de cada edat, tot donant suport social a les famílies. Per això, és convenient que s'obri un debat paral·lel entre els àmbits laboral, escolar i familiar, que propiciï un canvi social i laboral.

Es creu que no seria adequat establir un horari intensiu durant els mesos de juny i setembre si es vol dur a terme una política de conciliació d'horaris. Si s'optés per situar una setmana no lectiva entre febrer i març es podria determinar quina seria aquesta setmana per regions geogràfiques.

Tal i com ja apunta el document, s'haurien de regular les activitats que tindran lloc durant les setmanes no lectives que els centres restaran oberts.

També es proposa que el/la tutor/a ajudi a planificar, i a assessorar les famílies, sobre quines activitats es poden realitzar durant les hores no lectives dels/les alumnes i sobre el nombre d'hores dedicades a cada activitat, a fi d'evitar la saturació d'activitats que viuen molts infants i joves. Per una altra banda, per incentivar aquelles famílies que habitualment no inscriuen els seus fills en activitats més enllà de l'horari lectiu, es proposa actuar des d'una dimensió comunitària. S'apunta, en concret, el Projecte Èxit com un exemple d'actuació innovadora que afavoreix la igualtat d'oportunitats educatives i l'èxit escolar de tot l'alumnat.

Finalment, es recorda que existeix un document del Consell Escolar Municipal de Barcelona (*"Els temps" i l'organització de l'horari i el calendari escolar*) on s'aborden totes aquestes qüestions i on es fan propostes concretes que es podrien incorporar.

- ◆ **En referència a la pregunta 6** (*S'hauria de generalitzar la sisena hora complementària a l'escola pública, tal i com ja es fa a l'escola concertada? Qui l'hauria d'impartir? Quina funció hauria de tenir?*)

Sí, s'hauria de generalitzar ja que es creu prioritari disposar d'un horari homogeni entre els centres públics i els concertats, tot garantint els drets adquirits dels treballadors i treballadores. Per tal que aquesta sisena hora pugui ser coberta s'hauria d'ampliar, doncs, la plantilla dels centres i caracteritzar exactament a quin tipus d'activitats es vol destinar.

- ◆ **En referència a la pregunta 7** (*Com es pot facilitar l'accés de tots els infants i joves a una educació de qualitat que vagi més enllà de l'horari lectiu?*)

A través de la coordinació local (a nivell de barris o de Districtes), establint contractes i programes conjunts entre les escoles i els recursos que ofereix el territori (municipi, zona, barri). D'aquesta manera, es rendibilitzarien d'activitats que ja s'estan duent a terme. Estaríem parlant, doncs, d'aplicar Plans d'entorn que tenen per objectiu relligar les entitats presents al territori amb les necessitats d'educació més enllà de l'horari lectiu d'infants i joves.

Pel finançament d'aquestes activitats s'hauria de dotar d'un sistema de beques que garantis una igualtat d'oportunitats en l'accés de tots els infants i joves a d'aquesta oferta.

ALGUNES CONSIDERACIONS MÉS AL CAPÍTOL "FAMÍLIA I EDUCACIÓ" DEL DOCUMENT

1. Participació individual

- 1.1. Més capacitat per part de les direccions de les escoles, pel que fa als continguts del Projecte Educatiu de Centre i major col·laboració i transparència amb les AMPA en l'elaboració del mateix (lligat a l'autonomia de centres).
- 1.2. S'està d'acord amb els permisos laborals a les empreses amb motiu de la relació família-escola, igual que és contemplan les visites mèdiques. Millorar la cultura social a l'entorn d'aquest tema.
- 1.3. PEC (0-16). S'apunta que un únic equip directiu facilitaria les actuals dificultats, tant organitzatives com de Projecte escolar, no només de cara a les escoles de nova construcció (mateixa ubicació) sinó també en relació a les actuals. Edificis de dos línies de CEIP i dos línies a l'IES fóra el model més adequat.
Itinerari continuat entre el CEIP i l'IES encara que no estiguin ubicats en un mateix edifici.
Si també s'ubiquen conjuntament les escoles Bressol (0-3) s'entén que aquestes tenen una direcció diferent i una separació física respecte a la resta d'alumnes, o bé conjunta (0-6) i (7-16).

2. Participació col·lectiva

- 2.1. Incorporar la presència dels pares/mares delegats de curs com un instrument molt útil i de participació col·lectiva.
- 2.2. No s'està d'acord amb la funció de les AMPA com a "gestors de recursos".
- 2.3. S'està d'acord amb la redefinició del Consell Escolar (d'entrada tornar al model d'abans de la LOCE). Per tant, disposar de gestió financera, capacitat resolutiva en relació als horaris de l'escola, la matriculació, el control d'alumnes i d'informació i, si és necessari, de resolució de conflictes.

3. Escola i necessitats horàries

- 3.1. Es podrien augmentar les hores a la Primària a 30 hores/setmanals en lloc de 25 i a la ESO 30/32 hores setmanals en lloc de 28. Sempre i quan aquest augment vagi lligat al "currículum": a) a l'educació física, b) incorporació d'una nova assignatura lectiva lligada a hàbits i aspectes d'educació emocional (avui inexistent).
S'aposta perquè a Primària aquesta hora s'incorpori al migdia, i només quedin dos hores de temps de migdia en lloc de tres o dos i mitja com fins ara, i que l'hora de sortida segueixi sent les 17h.
- 3.2. Respecte a les vacances, s'està d'acord en què els actuals dos mesos i tres setmanes seguides són excessius. Per això, es proposa mantenir el mes de juny tal i com es fa actualment, avançar una setmana o dues al setembre i les setmanes restants a) ajuntar-ne una amb Setmana Santa i que serveixi per equilibrar el segon i tercer trimestre i b) que se'n faci una el mes de febrer.
- 3.3. En aquest punt, s'apunten dues propostes:
 - 3.3.1. Afavorir la socialització dels llibres de text, i establir el cofinançament. S'ha de garantir mitjançant beques la gratuïtat total per a qui ho necessita. Es creu que la gratuïtat total i per tothom pot comportar un augment (per l'administració) exponencial del cost dels llibres.
 - 3.3.2. El dret constitucional a una educació gratuïta sense cap tipus de restricció i que permeti l'accés al coneixement en condicions d'igualtat ha estat vulnerat de manera sistemàtica a Catalunya i representa un dels punts més febles del nostre sistema públic d'ensenyament.

Elements essencials per al desenvolupament de l'activitat educativa com ara els llibres de text i el material escolar i pedagògic, així com les activitats Pacte Nacional per a l'Educació. Resum debat per temes del CEM i dels CEMD. 26

complementàries, són assumits de manera directa per les famílies. L'acceptació d'aquest fet per part de les administracions significa, a la pràctica, una discriminació econòmica a l'hora d'obtenir una educació de qualitat. L'insuficient sistema de beques escolars no ajuda a resoldre aquesta situació de manera que, en la majoria dels casos, són les pròpies associacions de mares i pares les que han de fer el paper de les administracions, creant mecanismes de solidaritat que no són més que solucions fragmentàries i provisionals, condicionades, a més, per les disponibilitats econòmiques i personals de les associacions.

D'aquesta manera, i a partir de les diferents experiències en relació a la gratuïtat de l'ensenyament desenvolupades per altres pobles de l'Estat Espanyol, es creu que és possible la completa gratuïtat de l'ensenyament especialment en aquelles etapes que la llei estableix com obligatòries. Això vol dir que cal que les administracions facin front al cost dels llibres de text, del material escolar i de totes aquelles activitats complementàries, com les sortides i les colònies, que formen part dels projectes educatius dels centres.

4. Activitats Educatives més enllà de l'horari lectiu

- 4.1. Integrar, a les activitats escolars, les iniciatives que es realitzen fora de l'escola en el marc d'un horari establert.
- 4.2. Hauria d'haver-hi un organisme territorial únic que gestionés aquestes activitats (Consell Escolar, Consell de l'Esport, altres...)

PACTE NACIONAL PER A L'EDUCACIÓ

DEBAT DEL CEM I DELS CEMD

TEMA 5. CORESPONSABILITAT DELS AJUNTAMENTS AMB L'EDUCACIÓ

Com a consideració general, es fa constar que el plantejament d'aquest capítol és poc ambiciós, massa continuista i bàsicament descriptiu de la situació actual. Per això, s'hauria de fer un plantejament a favor d'una clara voluntat política que comporti la descentralització de competències en instàncies més properes del territori i la transferència dels recursos corresponents i suficients.

En el darrer apartat d'aquest capítol (Àmbit 4. Competències en participació davant les noves necessitats educatives), s'han detectat diverses formulacions que ens han semblat dubtoses. Per això, es proposa una revisió exhaustiva d'aquest últim punt.

Finalment, se senyala que se subscriuen les propostes recollides en el Capítol 2 del llibre *Política educativa i igualtat d'oportunitats. Prioritats i propostes*, de Xavier Bonal, Miquel Àngel Essomba i Ferran Ferrer i que podrien ser incorporades dins el Pacte Nacional per a l'Educació.

- ◆ **En referència a la pregunta 1** (*Els ajuntaments han tingut poques competències legals en educació. En molts països tenen responsabilitats importants; és convenient que Catalunya es plantegi un increment de responsabilitats municipals en educació?*)

Sí, però caldria ser més ambiciós respecte el que planteja el document. En aquest sentit, caldria fer una aposta clara i decidida per desplegar una política educativa molt més propera i arrelada a l'entorn que comporti la proximitat en la detecció de necessitats educatives i en la provisió de serveis.

- ◆ **En referència a la pregunta 2** (*La participació dels ajuntaments en política educativa, ha de tenir límits? Quins? Per què?*)

Els límits han d'existir ja que la xarxa educativa actual disposa de diverses figures i serveis que es troben duplicats. Per tant, la descentralització ha de suposar que quan

un nivell administratiu passa a responsabilitzar-se d'un servei, l'altre ha de deixar de prestar-lo. El principi que ha de regir és la simplificació de l'administració educativa.

Així mateix, és indispensable que quan es descentralitzin una sèrie d'atribucions, també es produeixi la transferència dels recursos corresponents i suficients.

S'apunta, també, que cal fer servir tots els mecanismes tecnològics per a millorar la comunicació i la coordinació entre les diferents administracions i entre aquestes i els centres.

- ◆ **En referència a la pregunta 3** (*El desplegament de l'autonomia de centres, es pot veure afavorit per una major implicació dels ajuntaments en la política educativa? En quin sentit?*)

Sí. Per a fer realment efectiva l'autonomia de centres ha d'existir també una major descentralització de les competències envers els territoris.

- ◆ **En referència a la pregunta 4** (*Quins riscos hi pot haver en l'existència de competències compartides entre dues administracions? Quins avantatges?*)

El document sembla proposar en diverses ocasions que es creïn nous serveis. En aquest sentit, cal fer una aposta clara per optimitzar els recursos existents i les iniciatives que ja s'estan duent a terme.

Cal reforçar el caràcter obert de les instal·lacions escolars com espais d'ús social dels territoris. Per això ha d'existir una única normativa, vàlida per a tots els centres, que determini els drets i deures de cada agent davant l'ús social dels espais escolars. La normativa també ha de contemplar com es durà a terme el seguiment d'aquest ús. Aquest sistema ha de poder detectar les disfuncions i proposar solucions per a cada cas.

A fi de gestionar correctament l'ús dels espais d'una zona educativa determinada i propiciar l'accés amb igualtat d'oportunitats per a tot l'alumnat, hauria d'existir la figura d'un/a coordinador/a que planifiqués les necessitats, coordinés les activitats i s'encarregués de la gestió de l'ús dels espais.

◆ **En referència a la pregunta 5** (*Quins criteris poden ajudar a constituir les "zones educatives"?*)

Les zones educatives s'han d'establir a partir de delimitar un territori amb una oferta educativa i de serveis coherent i suficient. Han de respondre a unitats territorials de gestió educativa constituïdes per un o diversos municipis i/o Districtes o barris. I s'han de basar en uns principis de corresponsabilitat competencial i interinstitucional que impliquin voluntat i exercici de cooperació i gestió entre les diverses administracions: Generalitat i Ajuntaments.

Hauria de plantejar-se una estructura organitzativa de distribució i descentralització de competències entre diversos àmbits institucionals: el Departament d'Educació, els Ajuntaments, les zones educatives i els centres escolars.

- El Departament d'Educació hauria d'exercir les competències relacionades amb els aspectes legislatius, de planificació general del sistema, sobre l'accés a la funció docent, ordenació acadèmica i curricular, avaluació del sistema educatiu, polítiques de concerts, finançament, creació i construcció de centres escolars públics, inspecció educativa.
- Els Ajuntaments i la Generalitat haurien de col·laborar en el nou ens administratiu i fer transferència de les competències que hauran d'exercir-se a aquest nivell.
- Les Zones Educatives han de ser les entitats de gestió, administració i concreció de la política educativa a nivell territorial, responsables de les decisions en matèria educativa en el territori. És l'espai on cooperen les administracions. A les zones es gestionen les competències relacionades amb planificació i programació territorial, creació, construcció i manteniment i vigilància dels centres, control de l'escolarització i admissió de l'alumnat, gestió dels processos de preinscripció i matriculació, els horaris i calendaris escolars, formació del professorat, la vigilància de l'escolaritat obligatòria i prevenció del fracàs escolar, programes de transició entre l'escola i el treball, els plans d'entorn, etc...

- Els Centres escolars serien les unitats bàsiques del sistema. Han de disposar d'autonomia i de recursos suficients per exercir-la. Han d'estar oberts a l'entorn i d'interrelacionar-se amb els altres agents del territori.

A part, en les grans ciutats (sobretot a Barcelona) hauria d'existir un ens de cooperació i cogestió entre la Generalitat i l'Ajuntament que, des d'una panoràmica genèrica, vetllés per garantir la coherència d'oferta i de serveis de tot el territori municipal. A Barcelona aquesta funció ha de desenvolupar-la el Consorci d'Educació. En d'altres casos, la constitució de les zones educatives implicaria l'agrupació de diversos municipis.

En aquest procés de canvi, caldrà plantejar-se també de quins òrgans de participació hauran de dotar-se els diversos àmbits del sistema. Així, cal reforçar el paper del Consell escolar de centre, com a peça clau del sistema de participació escolar. Cal la implicació de tots els agents educatius del territori en els consells escolars de zona i poder esdevenir interlocutors vàlids per a l'administració local i educativa i altres agents socials.

Un avantatge que comporta la creació de zones educatives és la possibilitat de coordinar els diversos serveis que actuen dins dels territoris (serveis socials, sanitat, inserció laboral...), per tal que siguin aprofitats millor i es puguin establir sinergies entre ells.

◆ **En referència a la pregunta 6** (*En quins aspectes concrets caldria que el municipi prengués més responsabilitats?*)

- *Activitats extraescolars?*
- *Absentisme i fracàs escolar?*
- *Programes d'inserció professional?*
- *Altres?*

La lluita contra l'absentisme i el fracàs escolar és una competència que haurien de tenir els Ajuntaments i les zones educatives. En el cas dels programes contra l'absentisme no es parteix de zero i per això cal recollir i adaptar a cada situació experiències reeixides existents. Com a exemple, se cita el Projecte Èxit que s'està duent a terme a Barcelona.

Els programes d'inserció professional, per a la transició Escola – Treball, han de ser assumits pels Ajuntaments i aplicats a les diverses zones educatives, a partir de la coordinació de tots els serveis situats al voltant dels centres.

Pel que fa a la Formació d'Adults, caldria apostar per un plantejament nou. Cal fer-la compatible amb l'ensenyament de Secundària, per tal que es puguin rendibilitzar els espais i perquè no es produeixi un trencament en la transició cap a Secundària o un aïllament de la Formació d'Adults. Així mateix, cal apostar per dotar la Formació d'Adults d'un perfil més acadèmic.

Pel que fa a la dotació de les beques de menjador i de transport hauria de ser competència de la Generalitat. Així mateix, s'afirma que caldria augmentar el nombre d'aquests ajuts ja que la dotació actual es percep insuficient.